

ONLAYN IZOHLAR ALOQA VOSITASI SIFATIDA (SIYOSIY ALOQA MATERIALI)**Jumanazarov Sardorbek Rajabboyevich**

Ma'mun Universiteti, Filologiya fakulteti,

“Roman-german filologiyasi” kafedrası o'qituvchisi.

sardorjumanazarov4565@gmail.com<https://doi.org/10.5281/zenodo.15271644>

Annotatsiya. Globallashuv va universal axborotlashtirish asta-sekin Butunjahon Internetni axborotning yetakchi manbasiga aylantirdi. Har yili onlayn ommaviy axborot vositalari tobora ommalashib bormoqda, maqsadli auditoriyani kengaytirmoqda, axborot qamrovini oshirmoqda va bugungi kunda Internet - bu kommunikativ makonning alohida turi bo'lib, unga insoniy muloqotning odatiy shakllari asta-sekin kirib boradi, yangi tasvirlar, tushunchalar, ma'nolar shakllanadi. an'anaviy oflayn sferadan farq qiladi. Tadqiqotning maqsadi - siyosiy maqolaga onlayn sharhlar materialini asosida zamonaviy Internet-muloqotning ayrim o'ziga xos tomonlarini ko'rsatish. Maqolada onlayn sharhlar, ularning janr xususiyatlari va pragmatik funksiyalariga asoslangan asosiy turlari, internetga asoslangan ommaviy axborot vositalaridagi siyosiy nutqdagi onlayn sharhlarning ayrim leksik xususiyatlari ham tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Internet aloqasi, media matn, siyosiy nutq, onlayn sharh, trolling.

ONLINE COMMENTS AS A COMMUNICATION TOOL (POLITICAL COMMUNICATION MATERIAL)

Abstract. Globalization and universal informatization have gradually made the World Wide Web the leading source of information. Every year the online media are becoming more and more popular, expanding the target audience, increasing information coverage and today the Internet is a separate type of communicative space into which the usual forms of human communication are gradually penetrating, forming new images, concepts, meanings that are different from the traditional off-line sphere. The purpose of the study is to show some special aspects of modern Internet communication based on the material of online comments to a political article. The article deals with the online comments, their genre characteristics and main types based on the pragmatic functions, some lexical features of online comments in web-based mass media political discourse are analysed as well.

Keywords: Internet communication, media text, political discourse, online commentary, trolling.

ОНЛАЙН-КОММЕНТАРИИ КАК СРЕДСТВО КОММУНИКАЦИИ (МАТЕРИАЛЫ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КОММУНИКАЦИИ)

Аннотация. Глобализация и всеобщая информатизация постепенно сделали Всемирную паутину ведущим источником информации. Интернет-СМИ с каждым годом становятся все более популярными, расширяют целевую аудиторию, увеличивают информационный охват и сегодня Интернет представляет собой отдельный вид коммуникативного пространства, в которое постепенно проникают привычные формы человеческого общения, формируя новые образы, понятия, смыслы, которые отличаются от традиционной офлайн-сферы. Цель исследования – на материале онлайн-комментариев к политической статье показать некоторые особенности современной интернет-коммуникации. В статье рассматриваются онлайн-комментарии, их жанровые характеристики и основные виды с учетом прагматических функций, а также анализируются некоторые лексические особенности онлайн-комментариев в политическом дискурсе сетевых СМИ.

Ключевые слова: интернет коммуникация, медиатекст, политический дискурс, сетевой комментарий, троллинг.

Internet butun dunyo bo'ylab foydalanuvchilarni birlashtirgan global tarmoq sifatida ular uchun qiziq bo'lgan ma'lumotlarga ega istalgan veb-sahifaga tezkor kirishni ta'minlaydi. U foydalanuvchilarga bir-biri bilan muloqot qilish, fikr va fikr almashish imkonini beradi, shu bilan ma'lum bir tushunchaning obrazlarini shakllantirishga ta'sir ko'rsatadi va hissa qo'shadi. Hozirgi vaqtda asosiy axborot manbai global Internet bo'lib, u odamlarning muloqot qilish vositasi va joyiga aylanib, asta-sekin haqiqiy aloqa o'rnini bosadi.

Internetdagi matn bir qator xususiyatlarga ega: u nochiqlik, multimediallik, interaktivlik, to'liqlik bilan tavsiflangan gipermatnga aylanadi [3] va media matnlarga tegishli.

Butunjahon Internetdagi matnga onlayn sharh media matn turlaridan biri sifatida qaraladi.

U zamonaviy jurnalistikaning yetakchi janrlaridan biri sifatida qaraladi. Asosan, bunday sharh alohida janr sifatida yoki quyidagi xususiyatlar bilan tavsiflangan yangiliklar janridagi kichik janr sifatida ko'rib chiqiladi:

- 1) ikkinchi darajalilik (sharhlar asosiy qo'zg'atuvchiga (matn, audio, video va boshqalar) ikkinchi darajali bo'lib, alohida mavjud bo'lolmaydi);
- 2) sub'ektivlik (mualliflar har doim ham sharhlangan masala bo'yicha ma'lumotga va yuqori darajadagi bilimga ega bo'lmagan oddiy foydalanuvchilardir);
- 3) baholash (boshqa narsalar bilan bir qatorda, yuqori darajadagi sub'ektivlik muhim baholash komponenti mavjudligida namoyon bo'ladi);
- 4) sharhlarning asosiy mazmuni og'zaki bo'lib, lekin ko'pincha og'zaki bo'lmagan komponentlar (imo-ishoralar, tasvirlar va boshqalar) bilan to'ldiriladi.

Media matniga misol sifatida tarmoq sharhlari o'quvchining matnga munosabatini bildirishi mumkin. O'quvchilar muallifga savollar berishlari, shu jumladan ritorik savollar berishlari, muallifga va asarga nisbatan his-tuyg'ularini ifodalashlari mumkin; asossiz bahoni o'z ichiga oladi, muallifning matniga munosabat bildiradi, bundan tashqari, ular ma'lum bir yangilikni muhokama qilish nuqtai nazaridan tarmoq aloqasining boshqa ishtirokchilarini haqorat qilish, masxara qilish, og'zaki qo'pollik, haqorat qilishda ifodalangan "trolling sharhlari" va "elfing sharhlari" bo'lishi mumkin.

Tadqiqot uchun material rus tilidagi siyosiy nutq, ya'ni "RIA Novosti" (<http://www.ria.ru>) yangiliklar agregatorining sahifalarida joylashtirilgan "Siyosat" bo'limidagi matnlar edi.

Tadqiqot uchun material tanlash hozirgi vaqtda ushbu axborot agentligining "Yangiliklar va ommaviy axborot vositalari" toifasida eng ommabop ekanligi bilan izohlanadi. "Putin Navalniy ishi bo'yicha izoh berdi" deb nomlangan maqola keyingi ko'rib chiqish uchun tanlab olindi, chunki ushbu nashr eng ko'p izoh va munosabat bildirgan. Kun davomida maqola 83437 marta ko'rilgan, unga bog'liq holda 640 ta fikr bildirilgan. Bundan tashqari, Rossiya Federatsiyasi Prezidentining ham, muxolifatning asosiy vakilining ham tilga olinishi eng xilma-xil sharhlarni olishga imkon berdi.

Keling, suhbat ichidagi o'zaro ta'sirlar tizimini batafsil ko'rib chiqaylik (Muallifning eslatmasi: o'quvchilarning imlo va tinish belgilari ular tomonidan berilgan barcha sharhlarda saqlanadi). Yangiliklar tasmalaridagi masalalar bo'yicha siyosiy o'zaro munosabatlar ko'pincha salbiy xarakterga ega, o'zaro haqoratlar, shaxsiy hujumlar, odobsiz so'zlarni ishlatish, masalan, *15 гривен переведены вам на карту.молодец.служите дальше; Ха-ха-ха. какой смешной навальнинец; смешная путирастка!; Если забыл то погули в гугле)))*; Ну здравствуй поклонник гулюфик-фюрера; Вы глуп и туп,как сто.з.....; По вашему нарочито "русскому" нику видно, что вы вещаете из Прибалтики) (Uzb; Sizning kartangizga 15 grivna o'tkazildi. juda qoyil. xizmat ko'rsatish; Ha-ha-ha. qanday kulgili navalninet; kulgili putirastka!; Agar unutib qo'ysangiz, Google'da Google'ga yozing))) Xo'sh, salom, gulyufik-fuhrerning muxlisi; Siz ahmoq va soqovsiz, xuddi yuz.z.....; Qasddan "ruscha" laqabingizga ko'ra, siz Boltiqbo'yi davlatlaridan translyatsiya qilayotganingiz aniq). Bunday holda, biz zamonaviy Internet-muloqotda keng tarqalgan trolling va flaming kabi nutq tajovuzkorligi turlari bilan shug'ullanamiz. Suhbatdoshlar bir-birini ko'rmasdan, balki qisqa iboralar bilan gaplashganda, sharhlarda qo'pol so'zlardan foydalanish og'zaki tajovuzni namoyon qilish vositasidir, suhbatdoshni xafa qilish va kamsitish (xamirlash) uchun og'zaki istak, ularning "yagona to'g'ri" nuqtai nazarini isbotlaydi. ko'rinish. Ishtirokchilar konstruktiv muloqotni qanday o'tkazishni bilmaydilar, ular o'zlarining ustunlik pozitsiyasidan gapiradilar, suhbatdoshlarni o'z bayonotlari bilan "ezadi va yo'q qiladi".

Izohlar guruhida quyidagi pragmatik funktsiyalar amalga oshirildi: voqea va ishtirokchilarni tasdiqlash, tanqid qilish va istehzo qilish. Biroq, ko'p hollarda bu funktsiyalar orasida aniq chegarani ta'minlash qiyin, ammo befarq sharhlarning to'liq yo'qligini ta'kidlash kerak. Buning sababi shundaki, sharhlar odatda tegishli mavzuga befarq bo'lmagan foydalanuvchilar tomonidan qoldiradi.

Ko'rinib turibdiki, leksik tarkibi jihatidan onlayn sharhlar og'zaki nutqqa yaqinroq.

Sharhlarda salbiy baholashning ustunligi Internet aloqasining o'ziga xos xususiyatlarining natijasi bo'lishi mumkin. Depersonalizatsiya va suhbatdosh bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqaning yo'qligi kam so'z boyligidan foydalanishga olib keladi. Bu og'zaki tajovuzkorlik, xususan, trolling bilan izohlardan keng foydalanishda namoyon bo'ladi.

Bundan tashqari, onlayn sharhlarda siz dastlab neytral bayonotlar salbiy rangdagi tahdidlar, haqoratlar va trolliklarga aylanganda, ularning ishtirokchilarining hissiy intensivligi dinamikasini kuzatishingiz mumkin. Shaxslararo muloqot vektoridagi bunday o'zgarishlar foydalanuvchilarning virtual qarama-qarshiligini, konstruktiv muloqotda ishtirok etmasdan "o'zlarining yagona haqiqiy" nuqtai nazarini isbotlash istagini ko'rsatadi. Bunday fakt qog'ozda belgilab berilgan qudratning ko'p qirrali qiyofasi adolatli ekanini yana bir bor tasdiqlaydi.

REFERENCES

1. Benderskij V.V. Istorija otechestvennyh sredstv massovoj informatsii: uchebnoe posobie [History of domestic mass media: textbook] / V.V. Benderskij, V.L. Hmylev — Tomsk: Izdatel'stvo TPU, 2006. — 150 p. [in Russian]
2. Shipitsina L.Ju. Zhanrovij status setevogo kommentarija [Genre status of an online comment] / L.Ju. Shipitsina // Vestnik Bashkirskogo universiteta [Bulletin of Bashkir University]. — 2015. — 2. — p. 528-532. [in Russian]
3. Dahalaeva E.Ch. Internet-kommentarii portala «novosti mail.Ru» kak ob'ekt lingvisticheskogo issledovaniya [The internet comments of the portal "Mail.Ru News" as an object of the linguistic research] / E.Ch. Dahalaeva // Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya [Modern problems of science and education]. — 2013. — 6. — p. 780. [in Russian]
4. Dahalaeva E.Ch. Internet-kommentarij i internet-otzyv: parametry zhanrovogo razgranicheniya [The internet commentary and the internet opinion: the parameters of the genres differentiation] / E.Ch. Dahalaeva // Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya [Modern problems of science and education]. — 2014. — 6. — p. 1299. [in Russian]
5. Annenkova A.V. Obraz Rossii v sovremennyh SMI (na primere materialov russkojazychnyh novostnyh onlajn-agregatorov) [The image of Russia in modern mass

- media (on the example of materials from Russian-language online news aggregators)] / A.V. Annenkova, E.A. Tanygina // Obshchestvo: politika, ekonomika, pravo [Society: Politics, Economics, Law]. — 2021. — 9(98). — p. 26-31. DOI: 10.24158/pep.2021.9.4. [in Russian]
6. Egorova V.I. Personifikatsiya kak odna iz osnovnykh osobennostej proyavleniya karnaval'nosti v virtual'noj kommunikatsii [Personification as one of the main features of carnival in virtual communication] / V.I. Egorova // Vestnik Tverskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya: Filologiya [Herald of Tver state university. Series: Philology]. — 2010. — 4. — p. 49-54. [in Russian]
7. Klushina N.I. Setevye zhanry: novost' i kommentarij v prostranstve Interneta [Internet genres: news and commentary in the World Wide Web] / N.I. Klushina, N.V. Smirnova, L.T. Kasperova, M.V. Ivanova, S.F. Barysheva // Verhnevolzhskij filologicheskij vestnik [Verhnevolzhski philological bulletin]. — 2018. — 2. — p. 50-54. DOI: 10.24411/2499-9679-2018-10134. [in Russian]
8. Vorontsova T.A. Trolling i flejming: rechevaja agressiya v internet-kommunikatsii [Trolling and flaming: speech aggression in the internet communication] / T.A. Vorontsova // Vestnik Udmurtskogo universiteta. Seriya «Istoriya i filologiya» [Bulletin of Udmurt University. Series History and Philology]. — 2013. — 2(26). — p. 109-116. [in Russian]
9. Annenkova A.V. Some Results of Psycholinguistic Research of Polycode Advertising Texts: Gender Factor Influence . / A.V. Annenkova // Current issues of linguistics and didactics: the interdisciplinary approach in humanities and social sciences (Cildiah-2019); – Volgograd: EDP Sciences, 2019. – p. 00004. doi: 10.1051/shsconf/20196900004
10. Tanygina E.A. The Inner Image of Russian Color Term черный (Black) (Experimental Study). / E.A. Tanygina // Current issues of linguistics and didactics: the interdisciplinary approach in humanities and social sciences (Cildiah-2019); – Volgograd: EDP Sciences, 2019. – p. 00117. doi: 10.1051/shsconf/20196900117
11. Putin prokomentiroval delo Navalnogo [Putin commented on the Navalny case] [Electronic resource] // RIA Novosti – 2021. – URL: <https://ria.ru/20210820/naulnyy-1746591021.html>. (accessed: 21.08.2021) [in Russian]